

z oblasti knihovní automatizace. Podrobnější seznam odpovědí opět uvádíme v přehledné tabulce.

Tabulka 2: Odpověď na otázku „V časopise bych uvítal/a více článků z oblasti“

Oblast	Počet odpovědí	Vyjádření v procentech
Praxe knihoven	45	72,5 %
Knihovnictví	37	60 %
Činnost jiných knihoven	36	58 %
Automatizace knihoven	25	40 %
Zprávy z Moravské zemské knihovny	16	26 %
Literární články	2	0,3 %

Ačkoliv anketa nesledovala řadu proměnných a její výsledky nelze brát jako reprezentativní, odpovědi čtenářů jsou cenným zdrojem informací při vytváření elektronické podoby časopisu. Redakční rada děkuje všem, kteří jí prostřednictvím ankety poskytli odpovědi. Zvláštní poděkování adresuje redakce celé čtvrtině respondentů, kteří v anketě vyjádřili aktivní zájem s Duhou do budoucna spolupracovat.

Ladislava Suchá

TROCHA NOSTALGIE – BRNĚNSKÉ UMĚNÍ EX-LIBRIS

Ex libris je umělecky provedený štítek se značkou nebo jménem vlastníka knihy nalepený na vnitřní stranu knižních desek. Kdo by neznal tyto knižní značky.

Výstava „vystříhovaných siluet ex libris“

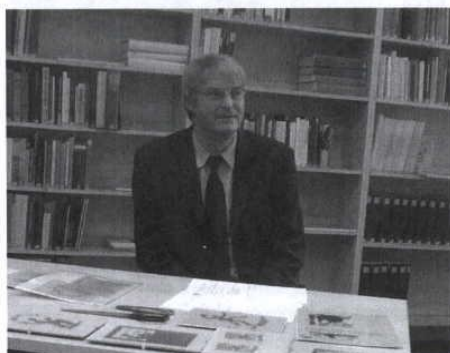

Výstavu, která probíhala do poloviny října letošního roku v Rakouské a Německé knihovně v Brně, uspořádala Moravská zemská knihovna ve spolupráci s Německým kulturním sdružením – region Brno (Deutscher Kulturverband – Region Brunn). Výstava „vystříhovaných siluet ex libris“ (Scherenschnitt-Buchzeichen) byla sestavena začátkem roku 2009 jako příspěvek k 20. výročí založení partnerství mezi Brnem a Stuttgartem. Iniciovat ji a sestavit pan Markwart Lindenthal. Přiblížila zajímavou techniku, která se rozšířila zejména v Německu – stříhané siluety jako knižní značky.

Na tuto tradici navázal Ernest Potuczek-Lindenthal, který se narodil v Brně v roce 1917 jako syn malíře Augusta Potuczeka a Ernesty, rozené Lindenthal. Od r. 1941 se nazýval i po své matce Potuczek-Lindenthal. Už jako dítě vystříhal pro

svoji sestru siluetu toho, co viděl ve svém nejbližším okolí – kočku, psa, kozu. Ilustroval také pohádky. Nebylo mu ještě ani 13 let, když už jeho první ilustrace vyšly v novinách a časopisech. Velký vliv na mladého Ernesta mělo mládežnické hnutí Wandervogel. V době svého mládí vytvořil pohlednice holandských, belgických a anglických měst a ztvárnil své dojmy z cest Sedmíhradskem a německými jazykovými ostrůvky na Slovensku. Zprávy o svých výletech opatřil kresbami a vystřihovanými siluetami.

Markwart Lindenthal

Celkově je známo 120 reprodukováných ex libris, které Potuczek-Lindenthal vytvořil do roku 1945. Téměř ve všech případech se jedná o vystřihované siluety.

Mirko Riedel (vlevo)

V roce 1934 začal studovat architekturu na německé vysoké škole technické v Brně. Studium

ukončil v roce 1939 a o rok později byl povolán k Wehrmachtu. V r. 1941 byl v Rusku těžce raněn. Po čtyřech letech pobytu v lazaretu, ještě ne zcela uzdraven, musel v dubnu 1945 s manželkou Helenou, rozenou Nielsen, a se dvěma malými dětmi opustit Brno. Uchýlil se do rodiště své ženy ve Šlesvicku-Holštýnsku. Teprve v roce 1946 se mohl opět začít věnovat svému povolání architekta. Na přání své ženy založil v Kielu, kde žil až do své smrti v r. 2008, nakladatelství (Verlag Haus Lindenthal).

V říjnu 2009 doplnil výstavu umělcův syn Markwart Lindenthal, který objasnil vznik vystřihovaných siluet. Charakterizoval jednotlivé ex libris, které vznikaly na zakázku nejen německých a českých rodin, ale i anglických a amerických. Různé motivy a symboly, které mají svůj původ v zálibách objednavatelů a majitelů knižních značek, ukazují na všestrannost umělce. S dojetím též poděkoval panu Mirko Riedlovi, který se podílel na záchraně těchto uměleckých děl. Přes 60 let pečoval v Brně nejen o ex libris, ale i jinou drobnou grafiku E. Potuczeka-Lindenthala. Obětavá badatelská činnost dnes už bývalého knihovníka Moravské zemské knihovny Mirko Riedla umožnila uložení jedinečných prací v Muzeu města Brna, Moravské galerii, Památníku písemnictví na Moravě a jiných sbírkách ex libris.

Alena Opletalová a Hana Zakhari, Německé kulturní sdružení Brno

Poděkování za realizaci výstavy v Brně, která obsahovala přes sto vystřihovaných siluet, a zajímavé besedy s M. Lindenthalem patří také vedoucí zahraničních knihoven MZK Darině Zanáškové a paní Haně Zakhari z Německého kulturního sdružení v Brně.

Eliška Vrbová